Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Makſa ar peeſuhtiſchanu par paſti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bez Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Makſa bez peeſuhtiſchanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots ſeſtdeenâm no pilſt. 8 ſahkot.

Makſa par ſludinaſchanu:
par weenas flejas ſmalku rakſtu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, makſa 8 kap.

Redakzija un ekſpedizija Rigâ, Ernſt Plates grahmatu- un bilſchu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera baſnizas.

36. gada-gahjums. — Mahjas Weesis iſnahk weenreiſ pa nedeku.

№ 48. Seſtdeen, 30. nowembrî. 1891.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war paſtellet un **ſludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ pee Petera baſnizas.** Beſ tam Mahjas Weeſi war wehl paſtellet beſ daudſ peenemſchanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrigâ, wehl zitâs pilſehtâs, kâ: **Jehſis:** B. Peterſon un Grahwel kgu pahrdotawâs; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Rujenê:** J. Alkſne kga grahm. pahrdotawâ; **Laudonâ:** pee grahm. ſehjeja Karl Gruhſin kga; **Jaunjelgawâ:** A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Beſthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauſkâ:** Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Beſthorn kga grahmatu pahrdotawâ; **Talſôs:** H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontſchewſki kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weeſi“ war apſtellet pee ſaweem zeen. draudſes mahzitajeem, ſkolotajeem un pagaſta ſkrihwereem, kurus mihli luhdſu, tahdas apſtelleſchanas laipni peenemt.

Manâ grahmatu- un bilſchu-drukatawâ, burtu leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera baſnizas, kâ arî wiſâs zitâs leelakâs grahmatu pahrdotawâs, dabujama ſchahda grahmata:

Padoma-dewejs
ik katram,
kâ japalidſ nejauſchâs dſihwibas breeſmâs.
Saraſtſijis Popes ahrſts
Dr. med. Hermann Meyers.
Ar 8 bildem.
Makſâ 20 kap.
Ernſts Plates.

„Mahjas Weeſis“ lihdſ ar „Peelikumu“

ſawu **37. gada-gahjumu** nahkoſchâ 1892. gadâ ſahkdams, iſnahks tahdâ paſchâ leelumâ, un paſneegs ſawâ weegli ſaprotamâ walodâ wajadſigâs ſinas un pahrſpreedumus, pamahzidamus ſtahſtis un padomus, gudribas graudinus un jautribas ſeedinus.

„Mahjas Weeſis“ makſâ:

Ar peeſuhtiſchanu par paſti:
Ar Peelikumu par gadu . 2 rbl. 75 kap.
Beſ „ „ „ . 2 „ — „
Ar „ „ pusgadu 1 „ 40 „
Beſ „ „ „ . 1 „ — „

Bez peeſuhtiſchanas:
Ar Peelikumu par gadu . 1 rbl. 75 kap.
Beſ „ „ „ . 1 „ — „
Ar „ „ pusgadu — „ 90 „
Beſ „ „ „ — „ 55 „

„Mahjas Weeſa“ apſtelleſchanas teek pretim nemtas ſchahdâs weetâs:

Rigâ: manâ drukatawâ un Latweeſchu grahm.-bodê pee Petera baſnizas.
Peterburgas Ahr-Rigâ: Puhzifchu Gedert kga grahm.-bodê Terbatas eelâ Nr. 14. Jagodkin kga bodê pee leelâ pumpja.
Pahrdaugawâ: Altberg k. grahmatu-bodê Jelgawas Ahr-Rigâ leelâ eelâ Nr. 11 un pee A. Reekſtin kga, Siokas eelâ Nr. 41.
Ilgezeemâ: Modin kga pahrdotawâs.
Jehſis: tirgotaja Boris Peterſon kga bodê.
Walmeerâ: E. G. Trey un dehla kgu grahmatu-bodê.
Walkâ: M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu-bodês.
Rujenê: J. Alkſne kga grahmatu-bodê.
Limbaſchôs: D. Uhder kga bodê.
Salazgrihwâ: J. Stalmann kga grahmatu pahrdotawâ.
Jelgawâ: H. Allunan, Beſthorn un Jeger kgu grahmatu-bodês.
Bauſkâ: H. Allunan kga grahmatu-bodê.
Kuldigâ: Beſthorn kga grahmatu-bodê.
Wentspilî: Antmann kga grahmatu-bodê.
Talſôs: H. Tow kga grahmatu-bodê un bibliotekâ un Wolontſchewſki k. grahm.-bodê.
Jaunjelgawâ: A. Schwabe kga grahmatu-bodê.
Dubultôs: Aleis kga apteekî.

Tad wehl „Mahjas Weeſi“ war apſtellet pee ſaweem zeen. draudſes mahzitajeem, ſkolotajeem un pagaſta ſkrihwereem, kurus mihli luhdſu, tahdas apſtelleſchanas laipni peenemt.

Pirmajam numuram ees lihdſ kâ dahwana glihts ſeenas-kalendaris.

Ihpaſchneeks un iſdewejs: **Ernſt Plates.**
Atbildoſchais redaktors: **Dr. phil. Arnold Plates.**

Krischjahnis Waldemars †.

Ridſineekus un ik katru kreetnu tauteeti ſchehli pahrſteidſa ſina, ka muhſu kreetnais tauteetis Krischjahnis Waldemars nomiris Maſkawâ ſchahs pirmdeenas wakarâ!

Nelaikis dſimis 1825. g. 15. nowembrî, Kurſemê, Saſmakas Wezjunkuru mahjâs, Talſu aprinkî. Wiſpirms winſch bija par ſkolotaju Saſmakâ un wehlak Leel-Behrſtelê un Rundalê par ſkrihweri. Te Waldemars war buht katram Latwju jauneklam par kreetnu preekſchſihmi, ko eeſpêj zentigs gars. Par ſkolotaju un ſkrihweri buhdams, nelaikis paſtahwigi tahlak mahzijâs, tà ka wareja eeſtahtees Leepajas gimnaſijâ un wehlak Terbatas augſtſkolâ. Terbatâ kurſu pabeidſis, winſch dewâs uſ Peterburgu, kur uſzihtigi ſtrahdaja pee „Peterburgas awiſem.“ 1860. g. Waldemars, waldibas uſdewumâ, apzeloja Baltijas juhrmalu un otrâ gadâ Wahzijas juhras peekraſti, lai eepaſihtos ar juhrneezibas buhſchanu.

Nelaikis uſſkatams par muhſu kugneezibas tehwu, jo winſch neapnikuſchi puhlejees, Latweeſchus wiswiſadi uſmudinat uſ kugneezibu. Tà 1864. g. zaur wina gahdibu tapa dibinata juhrneezibas ſkola Ainaſchôs un wehlak daudſ zitâs weetâs. 1867. g. nelaikis aiſgahja uſ Maſkawu, kur 1873. g. palidſeja dibinat Keiſariſko juhrneezibas beedribu, kurâ winſch wiſu laiku bija par darbwedi.

Muhſu nelaika Auſeklis, godadams Waldemara leelos nopelnus muhſu kugneezibas uſplauſchanas leetâ, winam ſawâ laikâ uſſauza:

Maſam jau mahmula Baltà iſ brihweem wiſneem
Tew kleedſa,
Latwji lai ſteigtos turp, mantibu, brihwibu ſmelt.
Puiſens buhdams jau zentees aplaimot nabagu tautu;
Nule eeſahki tai bagatus apzirknus wehrt,
Slawu, godu lai zitâs tautâs eemanto wina,
Tautibu-juhrâ lai ta turas kà muhſchiga klints!

Tahlak, ſchis pats dſejneeks, paredſedams Waldemara puhlinu auglus, dſeed:

Un Latweetis brauks
Uſ Baltajo juhru
Ar laiwu un ſtuhru;
Tas ſchuhpoſees, lihgos
Un kokliti ſtihgos;
Uſ wiſneem tas welſees
Un ſelta daudſ ſmelſees.
Ar mantam to pahrnahkam mihlakâ gaidis,
Un preezigi glaimos un mihligi ſmaidis, —
Ak, laimes brihtinſch, zik mihligs, zik jauks!

Ihſumâ nemaſ naw eeſpehjams aprahdit, zik daudſ dahrgais nelaikis naw ſtrahdajis ſawai tautai par labu. Winſch ſaraſtſijis grahmatas gan Latweeſchu, gan Kreewu, gan Wahzu walodâs, zaur tahm gribedams ſawas tautas godu un ſlawu zildinat un winu aiſſtahwet. Zaur wina gahdibu tapa no Tautas apgaiſmoſchanas miniſtrijas iſdota ari Kreewu-Latweeſchu-Wahzu un Latweeſchu-Kreewu-Wahzu wahrdniza.

Ne maſak nopelnu winam, ka muhſu tautas gara mantu krahjumi tapuſchi augſtakâs aprindâs paſihſtami. Daudſi wina rakſti nodrukati ari „Mahjas Weeſi.“

Schehlabas ſirdi nomàz, eedomajotees to ruhkto pateeſibu, ka ſchis retais zenſonis, ſchis nenogurſtoſchais darbeneeks, kura ſirds lihdſ pat pehdejam dwaſchas wilzeenam tik karſti pukſteja preekſch ſawas tautas labklahjibas, ka ſchis gahdigais tehws tagad ſawas azis uſ muhſchu aiſdarijis!

Rigas Latweeſchu Beedriba, atſihdama un zeenidama Waldemara leelos nopelnus ſawas tautas labâ, winu jau ſen atpakaļ eezehluſe par ſawu goda beedri un wina gihmetne, ekas krahſâs krahſota, atrodas iſkahrta Beedribas leelajâ ſahlê.

Nelaikis ir wiſai Latweeſchu tautai, it ſewiſchki muhſu juhrneekeem neiſſakami mihlſch un dahrgs, kadêļ gan katrs kreetns Latweetis no wiſas ſirds wehletos, kaut winſch atduſetos ſawas dahrgàs dſimtenes ſmilſchu kalninâ, ſawas mihkotas tautas widû, par kuras labklahjibu winſch wiſu ſawu muhſchu ruhpejees un gahdajis.

Tadêļ ari Rigas Latweeſchu Beedriba ſcho otrdeen tuhlit notureja ahrkahrteju runaſwihru ſapulzi, kurâ wiſpirms paſinoja, zik gruhti atkal Latwju tauta peemekleta, paſaudedama tik dahrgu pehrli. Sapulzejuſchees uſklauſijàs ſahpigo ſinu aiſgrahbtàm ſirdim un godaja dahrgà nelaika peeminu, pazeldamees no ſaweem ſehdekleem. Pehz tam apſpreeda, ka winas zentigakà goda beedra atdſiſuſchàs atleekas buhtu paglabajamas Rigâ. Sapulze dewa preekſchneezibai pilnwaru un atkahwa wajadſigo naudas ſumu, ka lai nelaikis taptu atweſts no Maſkawas uſ Rigu un ar peenahzigo godu te apglabats. Turklàt nolehma, uſaizinat ari zitas beedribas, lai peedalitos ar naudas ſumam pee nelaika paglabaſchanas.

Duſi ſaldi, ſaldi, Tu dahrgais tauteeti. Muhſcham Tu palikſi dahrgâ peeminâ pee ſawas tautas, kuru Tu tik karſti eſi mihlojis!

Wezu ehku ſalaboſchana.

Semtureem, wiſpahrigi ſakot, tagad ir gruhti laiki. Semes raſchojumu makſas noſlihdeja pehdejôs gadôs eewehrojami uſ leju. Paaudſis bij, paldees Deewam, muhſu maiſes ſemitê gan wiſs itin labi; bet ko tas palidſ, kad nedabù peenahzigas atmakſas! Kam nebij

Daſchadi rakſti.

Influenza.

Pagahjuſchi gandriſ diwi gadi, kur parahdijees juuns weeſis, kas wehja ſpahrneem apzelo wiſu paſauli un itin uſbahſigi, gribot, negribot, apmetas ne reti waj katrâ mahjâ, nabaga eedſihwotajus wiſadi ſpihdſinadams un nepatikſchanas padaridams.

Schahdam neluhgtam weeſim daſchâ namâ tik koti patik, ka tik drihſ nemaſ negrib no tureenes ſchkirtees, tà ka jaſauz „poliziju“ paligâ, kurai ari daudſreiſ, kà jau ar ihſtu waſanki, daudſ puhlu, to iſmeſt iſ mahjas ahrâ.

Tahdejadi war teikt par jaunmodes ſlimibu, ko noſauz par influenzu. Ihſâ laikâ ta apzelo leelus ſtrehkus, drihſ weenâ, drihſ otrâ weetâ eedſihwotajus mozidama. Jaunakâ laikâ ta breeſmigi ploſijàs Sweedrijâ, un wehlak Wahzijâ, it ſewiſchki Berlinê, kur ihſâ laikâ wiſas ſlimnizas tika pahrpilditas un tuhkſtoſcheem mahjâ ſlimoja.

Bet ari wezà Riga un, domajams, ari zitas weetas muhſu dſiuntenê, naw ſweikas palikuſchas. Pehdejàs deenâs ahrſteem atkal rokas bija pilna darba, ſcho uſbahſigo weeſu apkarojot. Slimiba, par laimi, te naw bijuſe wiſai bihſtama. Slimneeki pa leelakai daļai drihſ atweſelojuſchees.

Par ſcho „jaunmodes“ ſehrgu ſlepenpadomneeks Gerhards, kahdas Berlines ſlimnizas direktors, iſſakas ſchahdejadi:

Saſlimſchanas ſihmes, kuras mehs ſaprotam ſem kopiga wahrda „influenza“, bija jau ari agraki eewehrotas ſem noſaukuma „gripa“, tà peem. 1847. un 1876. g. Bet tik draudoſcha, kà preekſch diweem gadeem, ta nebija eewehrota pat no wiſwezakeem laudim, un tà tad parahdijàs kà kas jauns, nepaſihſtams.

Sehrga nahza no auſtrumeem pee mums. Maja mehneſî 1889. g. wina iſzehlàs Buharâ, ihſâ laikâ peemekleja Aſijas Kreewiju, ſeptembra mehneſî parahdijàs jau Peterburgâ. Pirmâ laikâ nemaſ tam negribeja tizet. Daudſi ſmehjàs par to ſinu, ka Peterburgâ eſot wairak nekà 50,000 ſlimneeku, kas ſaſlimuſchi influenzâ. Bet ſehrga drihſ ween iſplatijàs pa wiſu Eiropu; no galwenakàm weetam, kà Berlines, Wihnes, Pariſes, Londonas, wina ſtaru weidâ iſplatijàs pa prowinzem. Pa leelakai daļai ſlimiba katrâ weetâ uſkawejàs trihs lihdſ tſchetri nedeļas. Winas gaita bija neſchauboſchi no auſtrumeem uſ reetumeem nolemta; no mums wina pahrgahja pahr par plaſcho juhru uſ Ameriku un no tureenes arween tahlak uſ Auſtrum-Aſiju.

Tagad rahdas, ka wina, ſawu zeļojumu ap wiſu paſauli beiguſe, atkal nokluſuſe pee mums. Pirmâ laikâ domaja, ka ſlimiba ir loti weegla un naw bihſtama, tomèr drihſ ween iſrahdijàs, ka ſaſlimſchanas atgadijumi bija it nopeetni, mirſtibas atgadijumi it bihſtami drihſâ laikâ wareni wairojàs, it ſewiſchki Anglijâ.

Saſlimſchanas ſihmes ir daſchadas un mehs tahs waram eedalit 3 ſchkirâs: 1) eeſnam lihdſigas (kataraliſkas) ſihmes, kas nekad netrûkſt; pee tahm peeder: eeſnas, kahſs u. t. t. Pee tam wehl war peebeedrotees kruhſchu ſtarpahdas, ſirds eekſchpuſes un plauſchu ſaſlimſchana; 2) wehdera ſaſlimſchana, pee kuras wehl war peebeedrotees ſarnu eekſchpuſes ſakaiſums; 3) nerwu ſaſlimuma ſihmes, kà galwas ſahpes, gihmja ſahpes u. t. t.

Beeſchi ſlimiba weegli pahreet un wiſpahri ſpehzigeem laudim maſ bihſtama. Saſlimſchana pa leelakai daļai eeſahkas ar ſtipru drudſi, kas atkal drihſ pahreet. Bet ir eewehrots, ka ſlimneekam wehlak peemetas neſkaitamas wiſadas zitas ſaſlimſchanas. Zilweki, kas jau eepreekſch ſlimojuſchi kahdâ kaitê, kà ſirds ſlimibâ jeb plauſchu diloni, tahdeem, kad wini no influenzas tapuſchi peemekleti, eepreekſcheja ſlimiba taps jo bihſtamaka, tà ka wini drihſ ween top nononahweti.

Influenzu war peeſkaitit pee lipigàm ſehrgam, zaur ko ſlimneeks ahtri ſaſlimſt un naw ko ſchaubitees, ka ta ahtri peelip weſeleem zilwekeem. To peerahda daſchas ſalas plaſchâs juhrâs, kas atſewiſchki ſtahw un kur ſchi ſehrga naw parahdijuſês. Bet ir peerahdijumi, ka uſ daſchàm ſchahdàm ſalam ſehrga tuhlit iſplatijàs, tiklidſ kahds ſweſchs kugis pee tahs peeſtahjàs. Zilweki, kam wairak pa ahreeni dariſchanas, top wiſdrihſaki no ſehrgas peemekleti, kà dſelſszeļu un paſta eeredni, zeetumôs un kloſterôs uſraugi un iſſuhtamàs perſonas. Iſplatiſchanàs noteek brihnum ahtri un no ta laika, kad ſehrga peelipuſe, lihdſ tam laikam, kad wina zilweku ſweſch uſ gultas, paeet wiſmaſakais 24 ſtundas, wiſaugſtakais 2 jeb 3 deenas.

Uſ jautajumu, waj tahdam zilwekam, kas jau reiſ ſcho ſlimibu iſzeetis, ta otrreiſ wairs nepeelip, newar droſchi atbildet. Domajams, ka ſchahdi zilweki ir gan kaut zik iſſargati no tahlakas ſaſlimſchanas, to peerahda tas, ka ſehrga, ihſu laiku ploſijuſês, drihſ atkal noſûd; tomèr droſchi ir ſinams, ka daſchas perſonas wairak reiſas no weetas ſaſlimuſchas.

Sihdameem behrnineem ſehrga nemaſ nepeemetas, behrneem loti reti. Daſcheem zilwekeem ſehrga ſinamâ laikâ nemaſ nepeelip, tà daſchi ahrſti ſaſlimuſchi tikai ſehrgai mitejotees. Wiſwairak ſlimiba, kà rahdas, peemeklê 15—25 gadus wezus zilwekus.

Sewiſchkas ſahles, kuras deretu ihpaſchi preekſch influenzas apkaroſchanas, lihdſ ſchim wehl naw paſihſtamas. —ls.

Ediſona jaunakais iſgudrojums.

Zeen. laſitajeem Ediſona eewehrojamakee, apbrihnojamee iſgudrojumi buhs jau peeteekoſchi paſihſtami, jo par teem wairak reiſas bijis laſams „Mahjas Weeſî“.

Tagad nu atkal ſino, ka ſchis eewehrojamakais muhſu gaduſimtena wihrs iſgudrojis tahdu pulkſteni, kas runà! Schis pulkſtens buhſchot redſams un dſirdams nahkoſchâ elektriſkâ iſſtahdê Peterburgâ.

Pulkſteni eeweetots ſonografs, kas gluſchi tapat, it kà kad kahds zilweks runatu, ſtiprâ balſî paſludina ſtundas, puſſtundas un zeturtdaļ ſtundas. Stundu rahditaja, kà pee lihdſſchinejeem pulkſteneem, tam naw, tà weetâ atrodas gihmis, kas muti atwer, lai laiku paſludinatu.

Pulkſtens ari tà eerihkots, ka tas ſinamâ laikâ zilweku modina. Zaur ſewiſchku eetaiſi pulkſteni war tà uſſtahdit, ka tas ſinamâ laikâ nakti ſkalâ balſî wairak reiſas no weetas ſauz: „Laiks augſcham zeltees!“ u. t. t. Ari deenâ pulkſteni war iſleetot, lai tas daſchus darbus atgahdinatu, peem.: „Ej tagad weikalâ“ jeb „Teatra iſrahde drihſ eeſahkſees,“ jeb „Laiks puſdeenu pagatawot“ u. t. t.

Pulkſtens it brangi noderetu ari wiſadeem blehſcheem un krahpneekeem, kur tas katru zeturdaļ ſtundu waretu atgahdinat: „Eſi godigs!“ A—eets.

Jauni buhwakmeni.

Jaunakâ laikâ top pagatawoti wiſadi buhwmatriali, no kureem muhſu ſentſchi ne ſapnot neſapnoja. Zeen. laſitajeem jau ſinams, ka pat no papira taiſa muzas, laiwas un pat kugus!

Tà nupat atkal kahds Falkonjere kungs iſgudrojis ſawadus keegelus, kas pagatawoti — no ſtikla! Keegeli ir no daſchada leeluma un daſchadâs krahſâs,

sewischka eekrahta naudas padomina, tas wareja laimigs teiktees, ka spehja atlihdsinat nomas un pirkschanas maksajumus. Schis gads nu ir gan kreetni labojees semes raschojumu zenu sinâ, bet, deemschèl, atkal par to daschôs apwidôs ir wahjaki audsis.

Scho eemeslu dehl semtureem jabût jo taupigeem un usmanigeem naudas leetâs. Wineem jaaprobescho, zik ween eespehjams, naudas isdewumi. Daschôs gadijumôs, kur ir wajadsigas prahwakas naudas sumas, jarauga pagaidam ispalidsetees ar masakeem isdewumeem un jagaida us labakeem laikeem, kas tak reis, warbût jau drihs, atausis pahr muhsu tehwiju.

Weens no galwenakeem isdewumu gadijumeem ir — jaunu ehku zelschana. Daudsi semturi newar augschâ mineto apstaklu dehl ussâkt jaunus buhwes darbus. Ja wini to tomèr eebroschinajas un eetaisa tadèl eewehrojamus paradus, tad tahdu saimneekoschanu neweens sapratigaks neatsis par labu un teizamu. Ir jau deesgan labi, ja war bes sewischkeem aisnehmumeem isdarit pee pastahwoschàm, lai nu ari drusku pawezakàm ehkam, masakus salabojumus, zaur ko ir eespehjams, ehkas buhwi atlikt us wehlakeem, labakeem laikeem.

Sewischki tagad, bahrgai seemai tuwojotees, saimneeki zenschas nodroschinatees pret nepatihkamo weesi — aukstumu. Neweenam jau gan netihkas sehdet istabâ, kur skarbais seemas wehjsch, sawu gaudu meldiju swelpdams, puhsch zaur seenu schkirbam istabâ un eewilina sew tur lihds daschreis pat sneegu.

Scho rindinu nolûks ir, muhsu masturigeem saimneekeem pasneegt, kas wineem, kà zerams, gan buhs pa prahtam, sekmigu padomu, kà ispalidsetees gadijumâ, kad grib us ahtru roku wezu, schkirbainu ehku nodroschinat pret seemas aukstumu un salteem wehjeem. Pee tam schi salaboschana ir saweenota ar neezigeem isdewumeem, tà ka to katrs jo weegli war isdarit.

Ehku seenas jaapmuhre no eekscheenes un no ahreenes ar paplahnu mahlu kahrtu, eeweetojot tur starpâ ne dehlus, bet schagarus. War apmuhret, protams, ari tikai no weenas puses ween, bet tad mahlu kahrtai jabût beesakai. Muhrejamos mahlus pagatawo sekoschejadi: Us diwi wesumeem grants nem weenu wesumu mahlu, kur peeleek puslidz daudz pelawu, kà nu pehz azu mehra schkeetas esot labaki. Jo labaki ir, kad peemaisa klaht ari nederigu wilnu un wezu kaschoku ahdu gabalus. Minetam samaisam war ari wehl peelikt nedaudz sirgu mehslu. Wisas schihs salaschu dalas tad loti labi un ruhpigi jasajauz.

Kad apmuhrejums schuhstot saplaisà, tad tas japahrsmehre ar grants un mahlu jauzijumu. Leelakas isturibas un smukuma dehl der apmuhrejumu nowitet ar radsi (kalkeem).

Kahdeem reteem semtureem ir jau gan schahda ispalidseschanàs pasihstama, bet leelu leelam wairumam wina buhs gluschi swescha. Ihpaschi Deenwidus-Kreewijâ semturu starpâ schis lihdseklis top beeschi isleetots. Vaironis.

Kahds labums zelas no krogu preekeem?

Laikrakstôs top daudz rakstits par krogu dsihwi un winas launeem augleem, kadèl ari zeen. lasitajeem pasneedsu sekoschàs rindinas, tanì noluhkâ, lai tahs pamudinatu daschu labu, atmest scho kaitigo eeraschu.

Jaunekli leelâ mehrâ krogus apmekledami, eerabinajas ar wisadeem reibinoscheem dsehreeneem un kreetni eereibuschees, isdara wisadus nedarbus un gekibas. Zik daudz jaunekku ir sewim agru nahwi atraduschi, krogu preekôs un dserschanâ eelaisdamees. Tà peem. gribu pastahstit kahdu breesmigu notikumu, kur wisa familija isnihkuse, wiswairak zaur krogu apmekleschanu.

L. pagastâ kahdus gadus atpakal dsihwoja kreetni pahrtizis E. mahjas saimneeks; tam bija weens weenigs dehls, stalts jauneklis, kahdi Latwijâ reti atrodami. Wezaki winam jau no masàm deenam bija attahwuschi tahdu walu, ka winsch beeschi ween sagahjàs ar ziteem nekreetneem jaunekleem un lihdz ar teem apmekleja krogu balles un nekreetnâs sapulzês eedams, eeradinajàs lihdz ar teem reibinoschus dsehrenus dsert, ari strihdus un nemeerus zelt. Leels zilweks tapis, winsch bija tas kreetnakais krodseneeku draugs un pasihstams. Tad wehl winam prahts dsinàs us wisadeem kahrumeem un gahrdumeem, tos winsch bija eemanijees ziteem neredzot panemt un eebaudit. Tika gan ari kahdreis peekerts, bet winsch mahzeja kreetni iswairitees. Wehlaku wezakeem wina palaidnibas nahza austs un nu tee sahka winu apràt un pahrmahzit. Bet nu bija par wehlu! Tas bija tapis pilnigs palaidnis un stuhrgalwis; winsch sahka pretotees saweem wezakeem, negribedams winu pahrmahzibam padotees, teikdams sewi par gudraku un prahtigaku.

Winsch ari bija eemihlejees kahdâ tuwumâ esoschà kroga deenestmeitâ, bet wezaki winam to negribeja laut, eeteikdami kahdu skaistu meitschu kaiminôs. Bet neko nelidseja: ko winsch bija nodomajis, to winam wajadseja isdarit! Wezaki wina tahdu eedomu gribeja isdzèst, nemdami wehl prahtigakus wihrus pee nogreeschanas, bet tas winam padarija breesmigu nahwi.

Kahdâ naktì, kad minetàs mahjas ehkâ bij iszehlees uguns, ahtri peesteiguschees laudis gribeja uguni nodzèst, kas ari wineem isdewàs. Kahds no dsehsejeem bij eegahjis ehkâ un eeraudsija saimneeka weenigo dehlu pee greesteem karajotees. Wihrs, sabihjees, pilnâ balsì kleedsa pehz ziteem, kuri ari drihz eeskrehja un winu nonehma nost un tuhlit mehginaja atdsihwinat, bet nekahdi newareja. Kà domajams, tad winsch jau agraki bij peelizis uguni un tad sewim zilpu usmetis kaklâ.

Eepreeksch tanì paschâ wakarâ winsch bijis krogâ, tur kreetni peedzehrees un tad wehlu wakarâ, projam eedams, wehlejis labu nakti, wiseem roku dodams un teikdams, ka scho wairs schinì krogâ neredzeschot; un tà ari bij: tuhlit naktì dabuja dzirdet, ka E. saimneeka dehls nokahrees.

Kà gan wina wezakeem sirds nesahpeja par tahdu negehligu sawa weenigà dehla nahwi. Ari wini drihz aiz leeleem sirdsehsteem sewim agru nahwi atrada. Un kas pee wisa ta bija wainigs, kà wini paschi? jo tee, sawu dehlu lutinadami, atwehleja, ko tas tik ween gribeja, gan us krogu palaisdami, gan kreetni nenorahdami par wina nedarbeem. Un pee wisa ta bij krogu apmekleschana un winu preeki tee leelakee launuma zehloni! Zik daudz wehl tam lihdzigu notikumu naw zehluschees no krogu apmekleschanas!

Gara ussautrinaschana un pazilaschana war buht daschada. Zilweks, sawu garu ussautrinadams, war drihz ween nokliùt us nezeleem, ja winsch walas brihschôs nesagahdà sew leetderigu laika kawekli. Pee tahdeem netikumeem peeder schuhposchana un krogus balles, apkàrt wasaschanàs pa naktim lihdz ar wiseem teem breesmigeem augleem, kas no tam zelas!

Kadèl gan schuhposchana, krogu balles, apkàrt wasaschanàs pa naktim tà eeweesuschàs? Luhk, tadèl, ka zilwekam truhkst mahjâ leetderiga laika kawekla!

Wispirms wajadsetu, ja ne wairak, tad katram saimneekam apstellet kahdu laikrakstu un to laut lasit katram no saweem mahjas laudim. Daschs warbût domatu, kà gan pee laikraksta teek schinis gruhtôs laikôs?! Tas buhtu itin weegli panahkams, ja katrs mahjas eedsihwotajs dotu sawu dalu preeksch laikraksta! Scho labu darbu waretu usnemtees kaut kursch zits mahjas eedsihwotajs, kursch sakrahtu samestàs kapeikas un par tahm pastelletu laikrakstu. Tà atradis wehl daudz zitu patihkamu laika kawekku, ja tik katrs sahks nopeetni schai leetai wehribu peegreest.

Tapèz juhs tehwi un mahtes, sargajat sawus behrnus no krogu apmekleschanas un winu preekeem, un usaudzinajat tos deewbihjibâ un paklausibâ, tad juhsu sari nesis selta auglus un juhs buhsat laimigi!

Aizsugleneetis.

No eekschzemes.

a) Waldibas leetas.

Widzemes gubernators issino „W. G. A." sekoscho zirkularu pilsehtu un aprinku poliziju preekschneekeem: Papildinot manu zirkularu no 13. nowembra sch. g. sem Nr. 9242 (nodrukats „W. G. A." 126 numurâ), sihmejotees us to, ka naw atlauts dahwanas lasit preeksch truhkumzeetejeem zaur neauglibu ar grahmatinam, kuràm naw mana paraksta, es eeskatu par sawu peenahkumu pasinot, ka es wina ekselenzei residejoscham landratam baronam Tiesenhausen kungam esmu dewis teesibu, ka winsch minetam mehrkam par labu war isdot 115 grahmatinas ar wina parakstu un numuretàm listem.

Karaklausibas komisija „Widzemes Gub. Aw." dara sinamu wiseem pee Rigas nodokku draudzes peederigeem tiklab Kristigas kà Mosus tizibas lozekleem, kas dzimuschi 1871. gadâ un kureem nahkas peerakstitees pee eesaukschanam 1892. gadâ — ka tee, us karaklausibas nolikumu 96. art. pamata, isdewums no 1886. g., wehlakais lihdz 31. dezembrim 1891. g., peerakstas pee Rigas eesaukschanas kantona un leekas sew isdotees likumigi nozazito apleezibu.

Personas, kuras nozazitâ likumigâ laikâ neispilda scho usdewumu, top padotas naudas sodam us karaklausibas likumu pamata 348. artikula un soda likumu 506. rt., isdewums no 1875. g.

Lihdzâs ar to Rigas nodokku draudzes lozekleem, tiklab Kristigeem kà Musus tizigeem, top darits sinams, ka teem, kuri wehlas pee lozeschanam 1892. g. liktees lozetees pee zita eesaukschanas eezirkna us 119. un 119¹. art. pamata un ne Rigas eezirkna, ka teem nahkas schahdu sawu wehleschanos darit sinamu, us 120. art. pamata, ne wehlak kà lihdz 15. janwarim 1892. g. tiklab pilsehtas karaklausibas komisijai, kà ari tai komisijai, pee kuras tee grib peerakstitees.

Beidzot top wiseem 1871. g. dzimuscheem un 1892. gada eesaukschanai padoteem Rigas nodokku draudzes lozekleem darits sinams, ka teem, kuri zaur winu dzimtu apstakleem bauda kahdas atweeglinaschanas un tahdas negrib saudet, nahkas dokumentus un peerahdijumus par to wehlakais lihdz 31. martam 1892. g. stahdit preekschâ pilsehtas karaklausibas komisijai dehl winu dzimtes apstaklu apspreeschanas.

Semes pirkschanas kontraktu leetâ „D. Z." raksta: Preeksch lauku gruntneekeem swarigu jautajumu, — waj starp muischu ihpaschneekeem un semneekeem par semneeku nomas semes gabaleem salihgtôs kontraktôs semneeku leetu komisara apleezinajums ispilda notarielas apleezibas weetu, jeb waj tahdeem kontrakteem, blakus semneeku leetu komisaru apleezinajumam, wajadzigs ari wehl apleeziba no notara, — Peterburgas teesu palats isschkihris tanì sinâ, ka mineto pirkschanas kontraktu apleezinajums zaur semneeku leetu komisareem ispilda gan notarielas apleezibas weetu.

Sawwalneeku ekfameni. „Sud. Gas." sino, ka kara ministris greesees pee tautas apgaismoschanas ministra ar usaizinajumi, lai taptu islaists nozazijums tahm mahzibas eestahdem, kuras isdod apleezibas us sawwaligu eestahschanos kara deenestâ pehz otras kategorijas atweeglinajumeem, — nemt scho leetu nopeetnaki.

Normalstatuti apdroschinaschanam. Kà „Sud. Gas." sino, tad finantschu ministerijâ tapis eesneegts isstrahdats normalstatutu projekts preeksch wisàm apdroschinaschanas beedribam un sabeedribam.

Walsts padomè, kà „Sud. Gas." stahsta, schajàs deenâs taps isschkirts kahds winai preekschâ stahdits projekts, us kura pamata legislatiwâ zelâ dzelszeleem taps aisleegts pee lokomotiwu kurinaschanas leetot malku. Malkas weetâ buhschot brihw leetot ogles, naftu un zitas kurinaschanas weelas.

Aizdewu kasem, kà is kahda „Widz. Gub. Aw." numurâ nodrukata Wald. Senata ispreeduma redzams, jamakfà kronim 4 proz. no aizdewu kasês wairakfolischanâ pahrdotàm mantam.

Likdz buhwes nozazijumu rewizijai, kà Sud. Gas." sino, eekschleetu ministerija atraduši par derigu, isdot pirmos nolikumus, kuri lai buhtu obligatoriski pee buhwes darbeem us laukeem. Ministerija usskata par nepeezeeschamu, pirmos buhwes nozazijumus, kas tagad pilsehtâs jau pastàw, likumu doschanas zelâ west spehkâ ari pee lauku buhwejumeem, un proti: 1) Bez eepreekschejas atlauzas naw neweenam brihw ko buhwet; 2) Pee buhweschanam jaeewehro likumôs nozazitais attahlums starp pastahwoschàm un buhwejamàm ehkam. Buhwes atwehleschanas teesibas us laukeem stahw pee pagasta waldes sem taisnas aprinka preekschneeka usraudzibas. Jebschu starp ehkam nozazitajam attahlumam japaleek tukscham, tad tomèr apstrahdajameem gabaleem naw wajadzigs buht neapstrahdateem — tos nedrikst tikai aizbuhwet.

Dehl pelnas mekleschanas tahlumâ, kà „Sud. Gas." dzirdejuši, domats kertees pee schahdeem lihdzekleem: 1) Us wispahrejo nolikumu 51. art. pamata top atstàts zeemu sapulzem, nokahrtot strahdneekeem pelnas mekleschanu. 2) Dzimteni atstàt top aizleegts tahdàm personam, kuràm winu wezakee waj wezaki dzimtes lozekli nedod atlauju, kà ari weenigeem strahdneekeem. 3) Par tahm personam, kuras war izeet pelnâ, jataisa sewischkis spreedums, lai winàm bez kaweschanas waretu tapt izdotas pases — un schahdàm personam jabût ari pee wahrda minetàm spreedumâ. 4) Spreedumi par tahdu strahdneeku wairumu stahdami preekschâ pagastu waldem, kuras tad tos stahda preekschâ semstu preekschneekeem. 5) Dehl sarakstu sastahdischanas par strahdneekeem, kuri izeet meklet pelnu, zeemu sapulzem nahkas sanàkt kopâ wehlakais ik katra gada februara mehnescha pirmâ puse. 6) Teem, kuri dabujuschi atlauju, nahkas izwehlet is sawa widus arteka wezako (kà tas nozazits nolikumâ par lihgschanu pee semes darbeem no 12. junija 1886. g.), kuram nahkas noslègt lihgumus par strahdajameem laukzaimneezibas darbeem. Semstu preekschneeki sarakstas ar aprinka preekschneezibu un izdod arteku wezakeem sinas par tahm weetam, kur wajadzigi darba spehki, us kam pehdejee nobrauz us tahm weetam noslègt kontraktus un sanemt rokas- un zeka-naudu u. t. t.

b) Original-sinojumi.

No Budenbrokas. Schoruden muhs istrauzeja 3 ugunsgrehki. 24. oktobrì nodega pagasta skolotajam H. kgam klehts, kuhts un malkas schkuhnis (sem weena pajumta). Pee scha gadijuma jazeesch skolotajam leeli saudejumi un tàpat ari pagastam. Uguns sahzis degt no malkas schkuhna stuhra, kur tatschu neweens ar uguni nestaigà, un tad wehl jaeewehro tas, ka skolas eedzihwotaji pa to laiku nemaz naw bijuschi ahrâ un skoleni paschu laik kà uszehluschees. — Par nedelu wehlaku, 31. oktobrì, no rihta, ap to paschu laiku kà preekschejais, sahka degt pagasta skola. Eekschejàs mantas pa leelakai daļai dabuja isglàbt, bet augschtelpàs, kur atradàs teesas telpas, sadega gandrìz wisi pagasta dokumenti un zitas mantas, izņemot mazu daļu. Apakschejàs telpàs, skolotaja dzihwojamâ istabâ, atradàs pagasta naudas skapis, tas nebij eespehjams isglàbt. Skolai lihdz pamatam nodegot, pelnu tschupâ ari atrada naudas skapi ar izspeduschamees sahneem, kuru wehlaku zaur muhkeschanu dabuja wakâ. Nauda un wehrtspapiri bij sagrusduschi, bet wehl zeribas ir, ka warès rentejâ pahrnìt. Atkal pagastam sahpigi saudejumi: jabuhwè jauna skola. Tagad seemas skola pagaidam

---

tukschu widu. No schahdeem stikla keegeleem buhwetas ehkas seemâ loti labi atturot aukstumu un wasarâ karstumu. Ari trokšni seenas stipri atturot. Tad wehl schahdas ehkas loti gaischas, jo zaur wisàm seenam speeschas gaisma eekschâ. No stikla keegeleem buhwetas ehkas it sewischki esot eeteizamas preeksch slimnizam, augu nameem (treibuhscheem) un ari preeksch daschàm fabrikam.

Preeschu un eglu skuju isleetoschana audumeem.

Mehs esam paraduschi nosfatitees us preeschu un eglu skujam kà us gluschi ko nederigu. Bet wisjaunakâ laikâ skujas isleeto wisadu audumu pagatawoschanai. No tahm ausch maisus, taisa maschus u. t. t., tà ka skujas daudzôs apgabalôs tapuschas par sewischku tirdzneezibas un pelnas awotu.

Seemel-Karolinâ atrodas fabrika, kura no skujam katru deenu pagatawo lihdz 2000 jardu schahdu audumu, kas labuma un stipruma sinâ tikpat derigi kà jutas*) audumi, tikai daudz lehtaki.

Auduma pagatawoschana no skujam rahdas esot itin weenkahrscha. Leelâ wairumâ salasitàs skujas noswer un tad eeleek leelâ katlâ, kur tahm peeber daschas sahls sugas un tad pee lehnas uguns wahra 12 stundas ilgi. Kad skujas deesgan mihkstas sawahrijuschàs, tad tahs ar maschinam behrsch, izgreesch, kahrsch, schahwè, izpluzina, sawèrpj u. t. t. Wispahri war sazit, kad skujas tik tahlu jau sagatawotas, ka tahs no leekà uhdens izgreesch, tad winu tahlakais izstrahdajums ir tahds pats, kà pee kokwilnas apstrahdaschanas.

No skujam pagatawoto wilnu war isleetot netik ween wehrpschanai un auschanai, bet ari polstereschanai. Tapat to isleeto pee grihdas segu pagatawoschanas.

Eepreeksch, saprotams, wehl tikai nedaudzas fabrikas no skujam pagatawo audumus, bet domajams, ka ar laiku ir muhsu semè radisees schahdas fabrikas, zaur ko muhsu tagad newehrtigàs skujas nahks zenâ. Ja skujas no kokeem apdomigi noplùz, tad tas kokam neko nekaite. —i—i—.

*) Par juti sauz sawada koka misu, kas it sewischki aug Riht-Indijâ. No scha koka luhkeem isstrahdà wisadus audumus, gan smalkus, gan rupjus. Luhka resgaļus isleeto papiru sarikazijai.

Teikas is Turkalna.

Agrakôs laikôs us Godin mahjas grunts bijuschas kahdas 5 mahjinas usbuhwetas un katrai mahjinai bijis saws semes gabals. Ari weens krodzinsch un weena behrnu skola atradusès, kur skolotajs, kas mahzejis labi lasit, behrneem, kuri gribejuschi, eerahdijis burtus un daschus pat eemahzijis kreetni lasit. Sche tagad tikai daschas mahju drupas ween atrodas.

Kahdus 300 solus no skolas atrodas wehl tagadejais tuhkstosch gadus wezais osols, us stahwa krasta stuhra, wisapkàrt apaudzis lagsdu kruhmeem un ziteem tahdeem sihkeem kozineem. Apakschâ pee osola atrodas kahdus 25 solus garsch dihkis, it kà no milzigas olas eespeests, lihdz 10 pehdas dziłsch. Teika stahsta par scho tà: Katru reiz, kad skolotajs eesahzis mahzibu, tizis swanits osolâ ar leelu, katlam lihdzigu sudraba zwanu, kursch tur bijis eekàrts no nesinameem laikeem. Pehdigi, kad skolotajs miris, pulkstens ar warenu trokšni nokritis, sewim saru, balka resnumâ, lihdz dihki eekschâ raudams, kur ar wisu pazudis. Osola nolaustajam saram atlizees par peeminu kahdas 8 pehdas garsch stumburs, zauru widu, kur tagad katru gadu wahrnas sawus behrnus izperè. Daschi stahsta, ka dihki paschâ widû, skaidrâ laikâ, manijuschi spihdoschu weelu, kura izskatotees kà swans. Gan mehginajuschi to izwilkt, bet newarejuschi ahrâ dabut, jo tas grimis arweenu dziłaki.

Otra teika par scho dihki stahsta, ka reiz gans, gowis ganidams, dihka malâ, kà jau puika buhdams, spehlejees ar siwtinam dihki. Us reizi winsch izdzirdejis uhdens schlahkschanu, pazehlis azis us augschu un eeradzijis, kà wirs uhdena pazehlusès sposcha sudraba lahde un nejauks wezis ar lihdz jostai garu bahrdu sehdejis wirsû. Sehns no bailem gribejis waj us weetas nost palikt, bet wezis apgreesees ar wisu lahdi, un apskatijees gowis. Kahds trekns wehrsis ehdis paschâ dihka malâ. Winsch to apskatijis, pagreesees us gana puši, kursch grihtodams gar dihka malu slamstijees, un skarbâ balsì prasijis, lai winam to wehrši atwehlot, tad schis doschot sudraba lahdi pilnu ar selta naudu. Bet sehns sanehmis duhschu un atbildejis, ka wehrsis winam nepeederot un schis newarot winu atwehlet. Tanì paschâ azumirkli wezis ar wisu lahdi pazudis. Tikai apaksch uhdens bijuse dzirdama balss, kas skanejuse tà: „Pehz simts gadeem uszelschos!" Tuhlit sehns steidzees mahjâ stahstit par tahdu spoku. Mahjas laudis steiguschees tuhlit us dihki, luhkot, bet nekas wairs nebijis redzams. Eeraudzijuschi tikai trekno wehrši dihka malâ nosprahguschu. Aizsugleneets.

Saleneeku parunas.

Martiņa usrakstitas.

Pilns kà Speras pirts.
Kuhp kà Slehpera skurstenis.
Tahds laiks, ka labs saimneeks sawu suni nedzen laukâ!
Lokas kà Tschigana pahtaga.
Lai ir Kursemneeks, bet malazs.
Lokas kà suns gar plahwejeem.
Eet kà eezalu padedzinajis.
Bahls kà Wahzeetis.
Sog azi no peeres ahrâ.

teek notureta Lahtschu krogâ. — 12. nowembri nodega Kreewin mahjas ehrbezis un rija, sem weena jumta. Te beigâs japeemin, ka pagastam truhkst ugunsdsehschami rihki. Pee skolas degschanas gan tika atwesta muischas sprize, bet ir tai bij wahji panahkumi. Gajzemneeks.

No Grundsales. Grundsales Emilijas skolâ, sem Kakit kga wadibas, uszihtigi un neapnikuschi puhlejas jauns dseedaschanas koris; ari daschi ahrwalsts jaunekli un jaunawas peedalas, gribedami panàkt nodomato mehrki, dseedat preeksch tagadejàs jaunbuhwejamas Gaujenes draudses basnizas eeswehtischanas. Peters.

No Uschawas. Weentuls stahwu, apluhkodams kluso apkahrtni un birstalu, kur mehnesniza kaisa sudrabinu. Bet klau, kas tur uz leelzela pusi tà eedimdas, jo dsirdu gaischi sehru pilnas, mihligas skanas. Kas ta par dseedaschanu? Skan it kà Nahru dseedaschana! Ja, tee ir gan sawadi dseedataji, — jaunee kara wihri, — Augstà Zara un tehwijas sargi, kuri dodas tahlumà, usnemt sawu jauno deenestu. Ja, sweiki Juhs Latwju dehli, tehwijas aisstahwetaji! Daudz laimes jaunajâ deenestâ! Beidsot atskan jo sehri dseesmina:

Tehwa seme, paleez sweika!
Man no tewis jaaiseet,
Schkirschanàs ir manim lemta,
Waj man as'ras nebùs leet?
Tewi manim nu buhs atstàt,
Kurâ dsimis, usaudsis,
Nu man jaeet tewi sargat,
Kà to esmu swehrejis — —

Tahlak wairs newar skanas no wahrdeem isschkirt. Putniņu Krists.

No Sahrnates. Muhsu tauteets un skolotajs F. Sichmana kgs pehz gruhtas un ilgas slimibas 12. nowembrì sch. g. aismiga uz muhschibu. Nekiki apraud neween wina atraitne ar 2 bahrineem, bet ari Sahrnatneeki; jo aisgahjuschais bij kreetns skolotajs. 24. nowembrì sch. g. tika wina atdsisuschàs meesas guldinatas wehsajàs smiltis. Meers wina truhdeem! Putniņu Krists.

No Nurmuischeem. Schi mehnescha widû sen gaiditais sneegs ussniga branga kahrtina un padarija zeltus it teizamus braukschanai, bet deemschèl ari deesgan leelu postu dahrsôs un meschôs. Saimneeki, kam dahrsi, it naigi rihkojàs ar sneega nokratischanu no augļu kokeem, tahdâ wihsê aissargadami pehdejos no tahlaka posta. — Kà jau reis sinots, Nurmuischu pagasta nama telpas tapa zaur pee- un pahrbuhwi paplaschinatas. Tagad buhwe wisâs weetâs un leetâs pilnigi pabeigta. Buhwes darbs ismaksà tikai pahri par tuhkstosch rubleem. Katram Nurmuischneekam tagad cemesls, ar preeku noskatities uz sawu, kaut ari ne deesin zik, bet tomèr peeteekoschi plascho pagasta namu. Daudz pateizibas par laipno peepalidseschanu pee buhwes ari peenahkas dsimtkungam baronam v. Firks'am, kursch, kà lihdz schim, tà ari tagad, naw sawu palidsibu pee pagastam wajadsigàm buhwem atrahwis. — Pee plaschà Nurmuischu pagasta peeder ari Odres pagasts. Pehdejs ir pee pirmà wisadi, isnemot skolas sinâ, pilnigi peeweenots. Bet tà ka Odreneekeem skolas naw, tad tee suhta sawus behrnus Nurmuischu skolâ un maksà par katru behrnu 3 rbl. ihres naudu. Ziti turigakee saimneeki suhta sawus behrnus netahtajâ Talsu meestinâ skolâ. Bet ko nu kalpi lai dara? Ko lai dara tee, kam naw neweena gruntsgabala un nekahdas eenesigas weetas un pelnas un ir wairaki skolâ suhtami behrni? Waj tee ari spehs minetos 3 rbl. maksat? Schajôs truhzigôs laikôs tas gan gruhti nahksees, dascheem tas pat buhs neespehjams. To eewehrojot, daschi Odreneeku saimneeki gribeja ari skolas sinâ galigi pee Nurmuischneekeem peeweenotees, samaksajot pehdejeem no sawas puses weenreiseji 200 rbl. (25 rbl. katrâ gadâ) kà atlihdsinajumu par skolas buhwi. Tas buhtu loti teizami, jo tad neweenam wairs nebuhtu min. 3 rbl. jamaksà. Bet noschehlojami, ka wiss tas ari palika tikai pee gribas un ne pee isdarischanas. Izsehlàs tai sinâ atkal neisbehgamais partiju gars, kas wisu labo noluhku isgaisinaja. Daschi saimneeki, gribedami par jaunakàs paaudses isglihtibu gahdat un to weizinat, labpràt gribetu maksat, bet ziti atkal wiseem spehkeem tam pretojas. Tà tad daschi labi behrni, kuru wezaki nespèj preeksch katra no wineem wajadsigos 3 rbl. samaksat, paleek skolâ suhtamu laiku mahjâs un tà meesigi un garigi pilnigi panikst. Waj tad teescham partijas gars ari tur ir neisbehgams, kur wajag isglihtibas labâ ko darit? Odreneeki, waj Jums naw sawas jaunakàs paaudses schehl, kura weenigi sem juhsu bespamatiga, pat smeekliga partiju strihda zeesch? Eewehrojat: „Meers baro, nemeers posta!" Austrens.

No Bolwas, Witebskas gubernâ. Bolwa atatrodas pee Widsemes robeschas un ir apdsihwota pa leelaka dakai no Latweescheem. Schejeenes wezee eemihtneeki peeder pee Katoļu tizibas un nesauzas wis labpràt par Latweescheem, bet par Leischeem. Tee atrodas wehl uz loti sema attihstibas pakahpeena; un tas ari naw nekàds brihnums, kad apluhko apstaklus, sem kahdeem tee lihdz schim dsihwojuschi. Kamèr Wid- un Kursemneeki jau scha 19. gadusimtena pirmâ zeturksnî tika atswabinati no dsimtbuhschanas, schejeeneeschi tik zaur Deewa meerâ dusoschà Keisara Alekfandera II. manifestu dabuja brihwibu; otrs eemesls, kas tos atschkir no ziteem Latweescheem, ir tas, ka skolu naw, kur tee buhtu warejuschi mahzitees, tapèz tad ari kahds retajs, kas ir wairak isglihtots, prot tik kreewisti rakstit. Tomèr, ne-eewehrojot wisu scho, tagad beidsamâ laikâ, jau sahk ari wini no sche eenahkuscheem Widsemneekeem scho to eewehrot un pakal darit, un pat kahdi diwi suhta sawus dehlus uz Jaun-Gulbenes diwklassigo ministerijas skolu, kura ir no schejeenes kahdas 55 werstes tahlu. Schejeenes wezeem eedsihwotajeem ir seme par dsimtu, kamèr eenahzeji pa leelakai dakai ir rentneeki. Seme ir, kà kuram — dascham laba, dascham ari sliktaka, bet pkawu, leelakai dakai, ir deesgan daudz, tà ka daschs war kreetnu lopu pulzinu turet. — Scha gada rascha bij deesgan laba, tik meeschu bira masak kà zitus gadus. Rudsi makstà pee mums 115—120 kap. pudâ, tà tad tee, kam rudsi paauga, war dabut labu naudas grasi, ar ko sawus nodokļus nomaksat. Krauklis.

No Jaun-Nikolajewskas. Kaut gan beeschi ween laikrakstôs teek wehstits, kahdu postu padara brandwins, tomèr wina mihlotaji nebùt ne-eet masumâ, it ihpaschi tas sakams no muhsu kolonijas. Muhsejee scho nahwes sahli wiswairak eesisch tirgus deenâs, pilsehtâ, bet ari bes tam tahs ir sasneedsamas E. kabakâ. Kà rahdas, tad drihsumâ tap wehl otrs atwèrts. Tàpat tas ir ar laika pawadischanu swehtdeenâs, kas zitadi nemèdz notikt, kà kahrtis spehlejot. Saprotama leeta, ka zilweks newar buht bez laika kawekla walas brihschôs, un it ihpaschi jaunekli labpràt mehdz meklet sabeedrigu dsihwi, bet kad nu tur nekahda zita baudijuma naw, kà „polka", tad ar to peeteek. Zeru, uz preekschu radisees wihri, kas gahdàs, ka waresim atrast jo derigu un patihkamu laiku pakaweschanu. — Sausa rudena dehl daudzeem sahk rastees uhdens truhkums, jo wisas bedres un upites ir sausas, un kur ari kahda lahse bija eekrahjusès, ta tagad, plikšalam pastahwot, isšaluse. Sneega wehl loti maz, tà ka ar ragawam wahja braukschana. Aukuperons.

Wehl no Jaun-Nikolajewskas. No wisàm pusem dsird schehlojamees par daschnedaschadeem nedarbeem. No schejeenes waru sazit, pehz Kreewu parunas: „Katrs zeems isteek ar saweem nedarbeem!" Ari muhsu zeemâ starp dascheem jaunekleem ir kahdi, kas padara daschadas nuikibas, mahju saimneekeem darba rihkus noglabadami, daschreis ragawas uz jumta jeb zitur teek uskahrtas un kas tas nelabakais: tà ka sche medibas neteek leegtas, tad slinte katrâ mahjâ sastopama. Schee nedarbneeki, pa naktim wasadamees, eet sehtâ, schauj gar logeem, daschu reis pat taisni seenâ! War gan domat, kahdu eespaidu tas dara uz eekschâ buhdameem, gulošcheem jeb ari nomodâ esoscheem. Ar to wehl nepeeteek: eet stalldôs, kas naw aisslehgti, tur daschadi ehrmodamees. Tà kahdam saimneekam nakti no 11. uz 12. nowembri iskapts, kahtâ eeseeta, eemesta lopeem apaksch kahjam. No tureenes nedarbneeki dewuschees uz jumtu un sahkuschi to usplèst, laikam schkinki mekledami, bet saimneeks pamodees un winus aistrenzis. J. T. Zeemels.

No Nowgorodas. Ilmenes esarâ naktî no 25. uz 26. oktobri 2 swejneeku laiwas eesaluschas ledû. Wehjsch tad laiwas atlaužis un lihdz ar 20 zilweekeem eedzinis esara widû, kur tapuschi no ledus eeslègti. Nelaimigeem 12 deenu bijis jagaida pehz paliga. Wisi laimigi isglahbti. Wehlaki 6 noslihkuschi zitâ weetâ. J. T. Zeemels.

No Kiremezes, Nowgorodas gubernâ. Mehs, Kiremezneeki, truhkuma zeetejeem wehl lihdz schim neweenu grasi ne-esam dewuschi, bet lai Deews dod, ka muhsejeem uz preekschu atwehrtos sirds un maks un tee palidsetu muhsu tautas brahkeem un mahsam, kas zeesch truhkumu zaur neauglibu. Tad es wehl gribu peeminet, ka mums muhsu zeemâ pareisa skolotaja truhkst. H. Neaizmirstelis.

c) **Baltijas notikumi.**

Uz Rigas-Pleskawas dselszeka tagad pee Ligates atwehrta pusstazija.

Walkâ, kà weetejais „Anz." sino, kahdai kalponei, no Terbatas Walkâ atbraukuschai, kahds strahdneeks peedahwajees par pawadoni, bet kapsehtas tuwumâ winai usmetis lakatu uz galwu, nolaupijis 8 rbl. un tad aismuzis. Kalpone aiz bailem saslimuse.

Terbatas weetejà „Pilsonu muse" isgahjuscho peektdeen swineja sawus 100-gadu pastahwibas swehtkus.

Arensburgâ 17. now. tapuse eeswehtita juhrskola.

Kursemê, kà „K. G. A." sino, tagad esot 23 pareistizi gas draudses, no kuràm 11 atrodotees pilsehtâs un 12 aprinkôs, no tahm 7 Iluksnes un 3 Talsu aprinkôs, Wentspils un Kuldigas aprinkôs katrâ pa weenai.

Kursemes konsistorijas rudena juridikâ, kà „D. Z." sino, eksamenus nolikuschi schahdi kandidati: Pallinsch, Tschischko, Feldmans, Bergmans, Wilperts un Vogels.

„Latweeschu draugu beedriba" schogad noturès sawu scha gada sapulzi 11. dezembrì, Jelgawâ, musejas telpâs.

Kursemê labprahtigo dahwanu truhkumzeetejeem par labu lihdz schim skaidrâ naudâ samests 21,725 rbl. 15 kap.

Leepajâ, kà weetejais „Tgsanz." sino, schinis deenâs pee Muses ekonoma peeteizees Jaun-Leepajas semneeks Birseneeks, stahstidams, ka Muses dahrsâ atrodotees kahdâ winam sinamâ weetâ 12,000 rbl., kas tur semê eerakti. Ekonoms uz mantas razeju raudsijees neustizigi, wehl jo wairak tadèl, ka tanì pat laikâ pasuduse dahrsa wahrtu atslehga. Winsch leetu pasinojis polizijai, kuras klahtbuhtnê nu Birseneeks lihdz ar diweem beedreem strahdajis swihsdams pee mantas rakschanas, tomèr wisi puhlini bijuschi welti! Pehdigi polizija sawados wihrus sahkuse tuwaki apluhkot, pee kam israhdijees, ka wineem wiseem trijeem naw pases, kadèl tos apzeetinaja. Blehschi bijuschi nodomajuschi zaur Muses dahrsu eeklùt Dr. Johansona namâ un tur isdarit kahdu sahdsibu.

Uz Leepajas-Romnu dselszeka, kas nesen pahrgahja walsts ihpaschumâ, atlaisti wisi Schihdu dsimuma eeredni.

d) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Leelkuass Tronamantneeks Wisaugstaki eezelts par presidentu komitejâ preeksch truhkumzeetejeem Eeksch-Kreewijas gubernâs. Rakstâ, kuru Keisara Majestate Winam schinì atgadijumâ laidis, starp zitu sazits: Peeteekoschu pahrtikas lidzekļu apgahdaschana truhkumzeetejeem un winus wispahri pasargajot no gruhtas truhzibas, lai ir waldibas nopeetnakà gahdiba. Ar sirsnigako dalibu redsedams daudzkahrtejus atklahtas palidsibas paraugus, muhsu Wisschehligais Kungs — tà stahw rakstâ — atsinis par leetderigu, privatas labdaribas augstsirdigai zensibai, kas tapuse kristigas schehlsirdibas swehta leeta, dot winas swarigumam peemehrigu weenkopigu wadibu. Beigâs Keisara Majestate issaka pahrleezibu, ka Tronamantneeks sawâ karstâ tuwaku un tehwijas mihlestibâ smelschot spehku preeksch scho winam usdotu publisku peenahkumu ispildischanas.

Sem Leelkuasa Tronamantneeka preekschneezibas esoschai ihpaschai truhkumzeeteju komitejai walstssekretara N. M. Polowzew kundse peesuhtijuse 50,000 pudus rudsu miltu truhkumzeetejeem un dewuse leetoschanai 10,000 maisus.

Truhkumzeetejeem. Kà Peterb. Wed," dabujuschi sinat, tad labs skaitlis Peterburgas dsimtu esot nolehmis atsazitees no Seemassweht ku eglites isgresnoschanas un tahs naudas sumas, kas uz to buhtu tapuschas isdotas, dahwat truhkumzeetejeem.

Par loteriju truhkumzeetejeem par labu „Moskowsk. Wed." sino: isdotas taps 1,200,000 biketes à 5 rbl. Maksajumu war isdarit 5 terminôs. Winnestu skaits buhs 2928 leels; galwenais winnests — 100,000 rbl., otrais — 50,000 rbl., treschais — 25,000 rbl., tad 10 winnesti pa 10,000 rbl., 200 — pa 500 rbl., 2600 — pa 250 rbl. Isloseschana taps isdarita Peterburgas muischneezibas deputatu, gubernas semstes un pilsehtas waldes deputatu klahtbuhtnê. Winnesti taps ismaksati 14 deenas pehz isloseschanas. Pehz notezejuscha gada winnesti taps usluhkoti par nederigeem.

Peterburga. Awise „Kraj" sino, ka ar pahwestu tagad galigi panahkta weenoschanàs par katoļu mitropolita amata dibinaschanu preeksch wisàm Romeeschu-katoļu basnizam Kreewijâ. Par mitropolitu eezelts Schitomiras bihskaps Koslowskis.

Peterburgas nabadsigo eedsihwotaju labâ, kà „Now. Wr." sino, daschi schehlsirdigi zilweki nodomajuschi atwèrt miltu pahrdotawas, kur miltus pahrdoschot par puszenam lehtaki, nekà zitur.

Pirmà wispahrigà Kreewu ugunsdsehschanas isstahde, kà „Pet. Wed." raksta, notiks nahkoschâ aprilî, Peterburgâ, Michaila manescha. Bet telpas jau tagad israhdijuschàs par knapàm preeksch schihs isstahdes, jo daschi winas preekschmeti prasa eewehrojama laukuma. Scheem preekschmeteem abâs menaschas sehtâs top buhwetas leelas teltis, kur taps eeweetotas maschinas un zitas, pee ugunsdsehschanas peederigas leetas.

Tirgotaju isglihtibu turpmak eedalischot 3 schkirâs: augstâ, widejâ un semâ schkirâ. Scham noluhkam dibinaschot weenu jeb diwas augstakas tirdsneezibas skolas.

Jauna mustura 25-rublu gabalus, kà „R. Tgbl." sino, drihsumâ islaidischot. Uz jaunajeem 25-rublu gabaleem esot tagadejà Keisara Majestates krahschni isstrahdata gihmetne.

2215 paschslepkawibas un 665 behrnu slepkawibas notikuschas Kreewijâ pehrnajâ 1890. g.

Maskawà pee kahda tureenes bankeera scho otrdeen eeradàs kahds sweschs zilweks un prasija kahdas pawisam ne-esoschas beedribas wahrdâ 25,000 rbl. Bankeeram, sweschneeka pilnwaru sanemot, schis iswilka rewolweru un gribeja schaut, bet pirmais to attureja no tam, winu pahrwaredams. Redsams, ka bijis nodomats, bankeeri nogalinat un tad aplaupit.

Sibirijas mehri scha gada septembra mehnesi Eiropas-Kreewijâ pawisam krituschi 2086 lopi un lopu mehri 223 leellopi.

No Rigas.

Justizministris Manaseïn kungs atbrauzis Rigâ.

Terbatas mahzibas apgabala kurators, slepenpadomneeks Lawrowski kgs, kà „R. W." sino, familijas leetàs uz kahdàm deenam aisbrauzis uz Warschawu.

Rigas Latw. Beedribai isgahjuscho swehtdeen bija generalsapulze, kurâ par pilnu sapultschu wadoni atkal eewehleja adwokatu Fr. Weinberg kgu. Beedru naudu patureja lihdzschinejo. Par rewidenteem tapa eewehleti: T. Ore, K. Osolinsch, F. Skalbe, K. Seebergs, J. Osolinsch un J. Wildaus.

Truhkumzeetejeem par labu isgahjuscho peektdeen no Rigas uz Rasanu atkal aissuhtits 209 pudi 31 mahrz. kaltetas maises, 167 pudi 28 mahrz. maises pulwera un 176 pudi konserwu. Sarkanà Krusta weetejà walde truhkumzeetejeem no Rigas pawisam lihdz schim aissuhtijuse: 3823 pudi rudsu miltu, kaltetas maises, maises pulwera u. t. t., no Terbatas: 600 pudi rudsu, no Zehsim: 6 pudi rudsu miltu, kopâ 4428 pudi. No Rigas 5. maises suhtijums 7. dezembrì iseeschot uz Tambowu.

Mahkslas dahrsneeks H. Geginger kgs Sarkanà Krusta beedribas Rigas nodalai dahwajis daschadas eetaisitas ehdamleetas, kuras 22. nowembrì aissuhtitas uz Rasanu.

Rigas-Tukuma dselszeksch, kà „R. Tgbl." dsirdejis, drihsumâ tapschot isuhtrupets un to laikam kronis nopirkschot.

Strasdu muischas neredsigo eestahde scho swehtdeen, 1. dezembrì, plkst. ½2 pehzp., Jahna gildes sahlê, sem Oskara Notnagela wadibas, isdaris sawu mahzekļu atklahto pahrbaudischanu.

Stipru dsehreenu sihkpahrdoschanai Rigâ uz 1892. g. nolemts atkaut 60 dsehreenu pahrdotawas.

Rigâ nahkoschâ gadâ buhs: 13 trakteeri, 22 weesnizas ar dsehreenu pahrdoschanu, 4 weesnizas bez dsehreenu pahrdoschanas, 261 restorazija, 40 ehdeenu kehki, 13 klubu bufetes, 18 mahjweetas ar dsehreenu pahrdoschanu un 2 bufetes atklahtôs namôs, pawisam 373 eestahdes.

Ledus Daugawâ, kà mums sino, pirmdeenas rihtâ eesahzis sagruhstees pee Katlakalna. Otrdeenas rihtâ ledus no schejeenes lejup jau isgahjis, kamèr uz Doles pusi stahwejis sagruhdees.

Sahdsibas. 21. now. Johanna Wallis sinoja polizijai, ka leelâ Kehninu eelâ, namâ Nr. 32, kur wina peemahjo, is winas kastes, kas bijusi nolikta uz behnineem, issagti daschadi masku apgehrbi, 75 rubli wehrtibâ.

— Wez-Mihlgrawi, Magnussalas eelâ, sawâ namâ peemahjojoschais malkas tirgotajs Peteris Rinks sinoja polizijai, ka pagahjuschâ wasarâ, daschejadôs laikmetôs no wina malkas platscha pee Daugawas, Kurpneekusalas tuwumâ un ari pee Kihschu esara, nepasihstami laudis nosaguschi 3200 gabalus daschadas sortes egļu kahrtes, ap 4439 rbl. wehrtibâ. Leeta usdota ismeklet peenahzigâ weetâ.

— Nakti uz 22. now. tirgotaja Kamenezka sahgu dsirnawâs nosagti ap 50 dehki, 40 rbl. wehrtibâ. 20 gabali tapa atrasti uz II. Weischu dambja Nr. 19, semneeka A. Es—l schkuhni.

— Altonawas eelâ Nr. 19, sawâ namâ peemahjojoschais semneeks Jahnis Tschuhlits sinoja polizijai, ka nakti uz 23. now. zaur uslauschanu issagti is wina schkuhna wairak maisu miltu, putraimu un ausu, kopwehrtibâ 100 rbl.

— 24. now., tà ap plkst. 7 wakarâ, kahds nepasihstams jauns zilweks eenahza dwornika Iwana Daschkina wateja dsihwoklî, Walnu eelâ Nr 30, eebahsa kulê kahdu uz kumodes atrodoschos sudraba pulksteni, 18 rbl. wehrtibâ un gribeja aiseet. Bet dwornika seewa Lihse, kuru tas lihdz schim nebij pamanijis, to peepeschi aptureja, un, jebschu tai neisdewàs sagli turpat apzeetinat, jo tas saplehsa winas rokas ar kahdu asu rihku, tad tomèr, zaur winas sauzeeneem usmanigs tapis, atnahza tuwumâ uz wakts stahwejuschais gorodowojs Trumlewitschs, kursch sagli uz Teatra eelas apzeetinaja un nodewa polizijai. Apzeetinatais isteiza, ka winu sauzot Jelisaru Charitonowu un neleedsàs, ka pee wina atrasto pulksteni nosadsis pee Daschkina. Winsch tapa nodot teesai.

— Palejas eelâ, namâ Nr. 5 dsihwojoschais tirgotajs Hermans Jakobsons sinoja polizijai, ka 24. now., wakarâ winam atrodotees pilsehtas teatrî, is wina mehteļa kules, kas bijis nodots garderobê, tapuschi issagti diwi uz wina wahrda isdoti wekseļi par 238 rbl. un apmehram ap 40 rbl. skaidrâ naudâ.

Paschnahwibas mehginajums. Jekabmeesta eelâ, namâ Nr. 29, pee strahdneeku kahrtas peederigà 20 gadus wezà Matrena Filipowa Nebo gribeja sewi nogalinatees, eenembama fosfora kausejumu no sehrkozineem; bet winas nodoms tapa pee laika pamanits un tai sneegta ahrstu palihdsiba. Wina eeweetota pilsehtas slimnizà un winas dsihwibai breesmas wairs nedraud.

Eewainojums. Elisabetes eelâ, nama Nr. 1 dworniks, pee reserwes peederigais Aleksanders Ose, 33. g. wezs, 23. now. ap plkst. 6 wakarâ usaizinaja 4 nepasihstamus smagos fuhrmanus, kuri stahwejuschi uz trotuara, atkahptees un dot brihwu weetu. Pee tam iszehlàs sihwas kildas un Ošs dabuja duhreenu ar nasi pawehderê. Oši eeweetoja pilsehtas slimnizâ, kur israhdijàs, ka eewainojums bihstams.

Peepescha nahwe. Marijas eelâ, namâ Nr. 51 24. now. ap plkst. 8 no rihta, atwalinatais kollegiju sekretars Aleksanders Jewgenjewitschs Drosdowskis, 52 gadus wezs, peepeschi nomira. Wina lihkis tapa nodots ismekleschanas kambarim dehl ispehtischanas.

Laupischana. Atwalinatais apakschkareiws Chaims Karro sinoja polizijai, ka winsch tajâ paschâ deenâ aisgahjis pee kareiwa atraitnes Apolonijas Beljunas pehz naudas, ko tas tur strahdadams nopelnijis. Kà par atbildi uz wina luhgumu, ta esot sagrahbusi winu pee kokla un ar diwu winam nepasihstamu zilweku palihdsibu to nosweedusi gar semi kur tam nolaupijuschi mehteli, kura kulê atraduschees 14 r. 60 k. naudas. Leeta usdota peenahzigâ weetâ. (R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

Widsemes wezà un jaunà Laika-grahmata 1892. gadam.

Laika-grahmata tapuse pehdejôs gadôs arweenu gresnaka un pilnigaka. Ta pawairojuse sawu saturu kreetnâ mehrâ, eegahdajusès jaunu jo krahschnu uz-

walku un schogad eet bes wisa ta kalendaram kà peelikums lihds jaunà Widsemes (Rigas-Pleskawas) dselsszela karte. No glihti isstrahdatàs kartes buhs katram eespehjams jo skaidru apskatu dabut no muhsu jaunà dselsszela.

Peelikumam schahds saturs: „Jaunâ gadâ." Apsweizinaschanas dseja.

Ar bildem puschkotais stahstinsch „Us scho punkti mehs winu kersim", ihsti peeweenots muhsu dsihwei. Zik wehl naw muhsu starpâ tahdu, kas par katru neeku, kuru waretu meerâ saligt, skrej us teesu un ne par ko negrib palikt apakschâ, kamèr, kà saka, winnetajam paleek kreklis un noteesatam neka wairs naw. Noteesato kauns un eedomiba, ka nepareisi noteesats, dsen daschreis pat tiktahlu, ka tas pazel eerozi pret sawu pretineeku, kà stahstinâ tehlots.

„Dabas brihnumi", intresants raksts.

„Kà no kartupeleem war pagatawot miltus, stehrkeli, zukuru u. t. t.", kà jo derigs raksts eeteizams katram.

„Waj dsehruma slimiba ir ahrstejama?" Aisrahdijis us schuhposchanas postu, rakstitajs isskaidro, ka dsehruma slimiba pee daudseem ir gan ahrstejama.

„Leetderigi padomi" un „jozini" labi sakahrtoti.

Beigâs, kà wehl kas jauns, usdoti trihs mihklu usdewumi ar premijam. Usminejumi japeesuhta „Mahjas Weesa" redakzijai niswehlakais lihds pirmam februarim 1892. g. Premija sastàw is Latweeschu grahmatam, wismasakais 5 rbl. wehrtibâ, sadalitas 20 winnestôs.

Kad jau pagahjuschâ gadâ Laika-grahmatai ir tik daudz zeenitaju bijis, ka daschi palikuschi tukschâ, tad schogad buhs to, kà zerams, wehl wairak. Rogulis.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

Rigas Latw. beedriba.

Swehtdeen, 1. dez. plkst. 7 w.: Teatris. Israhdis: „Ganu meita." Skatu luga 5 zehleenôs, ar dseesmam un dejam, H. Neierta. Latwisku tulkojis Osolinu Peters.

Zeribas beedr.

T. p. d., plkst. 7 w.: Andreju balle ar musikalisku preekschnesumeem.

Peterb. Ahrrigas Dseed. beedr.

Sestdeen, 30. now., plkst 9 w., Wehrmana dahrsa mineralubdens eestahdes sahlê: Bilschu wakars.

Katrinasdambja dseed. beedr.

Sestdeen, 30. now., plkst. 9 w., Berga basarâ sahlê: Andreju balle.

Jonatana beedr.

Swehtdeen, 1. dez., plkst. 7 w.: Preekschlastjumu un dseesmu wakars.

Pahrdaug. Amatn. pal. beedr.

T. p. d. plkst. 7 w., Wingrotsju sahlê: Masku balle.

Walejas wehstules.

Jahn. Kaln. — **Howut.** Sirsnigi pateizamees par glaimojoscho atsinibas issozijumu un la'mes nowehlejumu, grahmotas drihsumâ sanemsat.

Tschamarak. — **S.** Juhs sinojat par notikumu, kas atgadijees jau marta mehnesî un tas turklât wehl gluschi ne-e-wehrojams. Anekdote un silbju mihkla nederigi. Literarisko mihklu warbût turpat isleetosim. Zeram, ka turpmak Jums isdosees, mums derigaku ko eesuhtit.

J. Reisn. — **Borowl.** Zeram, ka tagad premiju buhsat jau sanehmuschi.

Gahjs. — **B.** Saruna tumschi saprotama; pahrejos rakstus turpmak isleetosim.

Gkln. Mehs nespehjam katru rakstu tuhlit nodrukat, kà to autors wehlas. Ar dsejoleem redakzija top leelâ mehrâ apweltita.

M. Ans. — **St.** Peteizamees par laipno padomu. Leeta naw tik ahtri un weegli ispildama. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 1. dezembrî 1891. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Weyrichs.
Gertrudes basnizâ	pulksten	½10	mahzitajs	A. Walters.
Jesus basnizâ	„	2	„	Bergmanns.
Martin basnizâ	„	5	„	Taube.
Trihsweenibas basn.	„	½9	„	Fromms.
Pawila basnizâ	„	½9	„	C. Walters.
„ „	„	6	„	C. Walters.
Lutera basnizâ	„	½9	„	Paukschens.

No ahrsemem.

Wahzija. Kà no Berlines sino, tad keisars personigi doschotees us Danu kehninu pahra selta kahsam Kopenhagenê.

— Berlinê mehnescha laikâ preeksch truhkumzeetejeem Kreewijâ salasiti 21,553 rbl., kura nauda jau atsuhtita us Wolgas apgabalu.

Franzija. Parisê 22. nowembrî nomira sirmais, no Brasilijas padsihtais keisars Dom Pedro. Scham teescham kreetnam, augsti mahzitam sirmgalwim, wina wezuma deenâs, bija japeedsihwo tik ruhkts peemeklejums, ka to padsina tee pawalsineeki, par kuru labklahjibu winsch wisu sawu muhschu bija gahdajis. Zaur wina ruhpeschanos tapa atzelta ari wehrdsiba Brasilijâ. Domà, ka schis pehdejais zilweku mihlestibas darbs winam Brasilijâ sagahdajis daudz eenaidneeku, jo zaur wehrdsibas atzelschanu wehrgu tirgotajeem un nelaimigo zilweku dihratajeem radàs leeli saudejumi. Dom Pedro dsimis 2. dezembrî 1825. g. un 1831. g. tapa eezelts par Brasilijas keisaru. Neilgi preeksch sawas nahwes winsch usaizinajis sawu meitu un winas wihru, kopâ ar winu Deewu luhgt, lai Brasilijâ atgreestos meers un lai schai semei labi klahtos. Nelaikis atstâj meitu, bijuscho kronprinzesi Isabelu, kura dsimuse 29. jul. 1846. g. Wina 15. okt. 1874. g. apprezeja Orleanas prinzi Gastonu.

— Sen-Etjenâ, kahdâ kalnraktuwê, notika semes twaiku sprahdseens, pee kam 60 lihds 80 zilweku dabuja galu.

Anglija. Nahkoschais Anglu tronamantneeks, prinzis Alberts Wiktors, Klerenses un Awendeles herzogs (dsim. 8. janwart 1861. g.) isgahjuscho swehtdeen saderinajees ar firsteni Wiktoriju Meri von Tek (dsim. 26. majâ 1867. g.).

Bulgaru tautas weetneeku sapulze, kà „Köln. Ztg." sino, nodomajuse grafam Hartenawam, bijuscham Bulgarijas knasam Aleksandram, peespreest gada maksu.

— Beltschewa nonahweschanas leetâ wehl arween naw nekahdas skaidribas panâkts. Waldiba apzeeinajuse kahdas 40 personas, no kuràm domà, ka tahs lihdsinatajas slepkawibas leetâ. Isteesaschana notikschot janwara mehnesî.

Kihnas suhtnis Parisê no sawas waldibas dabujis sinu, ka dumpineeki apkahwuschi lihds 500 kristitu Kihneeschu. Basnizas un wairak pilsehtu esot nodedsinatas.

Brasilijâ keisara Dom Pedro nahwe tapuse usnemta pateesàm sehram. Rio-de Schaneirâ tapuschas slehgtas birscha, banka un tirgotawas, no ka redsams, ka Brasileeschi pee wisa ta sawu seno waldneeku tura zeenâ un godâ. Pehdejâ laikâ bija pat ispauduschàs walodas, ka Brasilijâ kahda partija sparigi rihkojotees, gribedama iskarot, ka Dom Pedro top jaukts atpakal par Brasilijas waldneeku.

Telegramas.

Peterburgâ, 28. now. Muhsu pilsgalms, Dom Pedro mirschanas atgadijuma dehl, noteiza us 4 nedelam sehras.

Peterburgâ, 27. now. Wina Keisariska Augstiba Leelknass Georgs Aleksandrowitschs dahwinaja 5000 r. truhkuma zeetejeem par labu.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernst Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnold Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 28 ноября 1891 г.

Sludinajumi.

Seemas-swehtku isstahdes atklahschana.

Pirmdeen, 2. dezembrî 1891. gadâ, pee

August Lyra, Kauf-eelâ Nr. 3.

Par sinu.

Wiseem **Mangalu pagasta lozekleem** ar scho teek sinams darits, ka ar pag. wezaka F. Sehl atstahschanos no amata, ir notikusi pag. wezaka dischura deenâs schahda pahrmaina, ka pag. wezakais eeradisees pag. manâ tikai weenu reisi nedelâ un proti **peektdeenâ,** no plkst. 9 no rihta lihds 3 pehz pusd., sanemt nodoklus, pases mainit u. t. t.

Mangalôs, 29. nowembrî 1891. g.
Pagasta wezakais: P. Rengit.
Skrihweris: D. Rimskys.

No **Doles pagasta teesas** top usaizinati wisi no mirusscha Frantschu mahjas saimneeka **Kaspar Antuschewsky parada prasitaji,** kà ari tee, kas winam ko buhtu paradâ, 6 nedelu laikâ no apakschâ sihmetas deenas, pee schihs teesas peeteiktees; wehlaki netaps neweens paradu prasitajs klausits, un ar paradneekeem taps pehz likuma darits.

Doles pagasta teesâ, 9. nowembrî 1891. Nr. 143. 1

Kartuscha muischâ, Nitaures draudzê, tiks ik gadus peektdeenâ preeksch 24. dezembra

lopu- un krahmju-tirgus

noturets. Schinî gadâ tirgus deena eekrit **20. dezembrî.** 2

Adwokats Stroinowskis

ziwil- un kriminal-leetâs ir runajams no pulkst. 8—10 rihtâ un no pulkst. 5—7 wakarâ **Wehwer-eelâ Nr. 6.**

Kalendari

1892. g.

Kreewu un Wahzu noplehschamos kalenderus,
Kreewu un Wahzu seenas kalenderus,
Kreewu kantora kalenderus,
Kreewu noplehschamos kalenderus, skoleneem,
Kreewu-Wahzu rakstamos paleekamus, no Kirchnera, Peterburgâ,
Kreewu-Wahzu Block-notiz kalenderus, no Kirchnera, Peterburgâ,
Kreewu un Wahzu Agendas, preeksch katras gada deenas peesihmejumeem,
Widsemes kalenderus, no Müllera, Häckera un Plates,
Augusta Lyra notiz-kalenderus, kreewisku un wahzisku,
Augusta Lyra wehstulu maku kalenderus
peedahwà rakstamu un sihmejamo materialu pahrdotawa, — **daudzumà** un **masumà,** — konto-grahmatu un kuwertu fabrika

Augusta Lyra.

Laulibas gredzeni, 5
selta, 56. prowes, no 250 kap. gab. sahkot, **sudraba,** 84. prowes, no 30 kap. gab. sahkot. Pascha isgatawoti. **J. Lugawin,** Rigâ, Kalku eelâ Nr. 1.

Karbolineums,

ella pret puhschanu, lehtaka un labaka nekà darwa, isnihzina us wiseem laikeem koka-schwami un ustur pee jaunbuhwem wisu us wairak gadeem, dabujams pee

F. Lotto,

leelajâ Jaun-eelâ № 24, aiz rahtuscha.

Wisaugstaki apstiprinatas apdroschinaschanas un transporta sabeedribas

„ROSSIJANIN"

walde zaur scho wispahrigi sino, ka wina sawu darbibu ari Widsemes gubernâ eesahkuse un par sawu **generalagentu** eezehluse

B. Zietemann kungu.

1) Sabeedriba „**Rossijanin**" peenem apdroschinaschanai: a) **wisadus ihpaschumus pret uguns skahdi;** b) **transportu apdroschinaschanu us jubras, upes un semes zeleem;** c) **wisadus kugus** un **laiwas,** kà ari **twaikonus pret hawariju;**
2) **peenem wisadus suhtijumus preeksch wisas Kreewu walsts,** kà ari **preeksch ahrsemem, par mehrenàm zenam.**

Generalagentura atronas Rigâ, Schkuhnu eelâ Nr. 19.

Kabatas pulksteni
sahkot no **5 rbl.** gab. un dahrgki,
seenas pulksteni
sahkot no **150 kap.** gab. un dahrgaki,
labi noreguleti un sem galwoschanas dabujami pee

J. Lugawina,
Nr. 1, Kalku eelâ Nr. 1,
4 **Rigâ.**

Lehti! Labi! Sem galwoschanas!

W. Weissagera

selta, sudraba un pulksteenu magasina,

Nr. 10, Kalku eelâ, Duwes namâ Nr. 10,

peedahwaju augsti zeenitai publikai **selta un sudraba kungu un dahmu pulksteenus,** sem wairakgadejas galwoschanas no labakàm fabrikam par sekoschàm zenam. **Selta kungu pulksteenus** ar dubult-kapseleem par **38, 40** un **60 rbl.** gab. un dahrgaki, **selta dahmu pulksteenus,** dubult-kapseleem par **25, 28, 32** un **35 rbl.** gab. un dahrgaki, **sudraba kungu enkura pulksteenus,** 15 akmineem par **12, 13, 14** un **15 rbl.** gab. un dahrgaki, kà ari **nikela** un **tehrauda pulksteenus** leelâ isweklê pa nedsirdeti lehtàm zenam. **Leela selta un sudraba kehschu, aprotschu, broschu** un **gredzenu isweklê. Selta** un **sudraba laulibu gredzeni** ir ar weenu gatawi dabujami. **Parises kehdes** un **breloki** no labakàm fabrikam. **Sudraba aprozes** leelâ isweklê no **2 rbl.** sahkot.

Kà pagahjuschôs gadôs, tà ari schajâ gadâ greeschu publikas wehribu us no mani isgatawoteem **krahschneem kartoneem** ar

100 lokfnem pastpapira (linjetas un nelinjetas) un 100 kuwerteem

ar **wahrda burteem glihtâ drukâ** Kreewu un Wahzu burteem, par

1 rubli,

isnàks schinî gadâ **pawisam jaunâ ispuschkojumâ,** kas kà **seemas-swehtku dahwanas** weenmèr atrada leelu peekritumu; lihds ar to peedahwaju ari smalku

papeteriju,

kas satura

50 lokfnes it smalka dahmu pastpapira un 50 kuwertus

ar **baltu wahrda burtu druku,** par

1 rubli

un pasihstamàs

Mille fleurs garnituras

jaunà smalkà ispuschkojumà, saturoschas **50 wehstulu lokfnes** un **50 kuwertus** (smalkakàs sortes), **1 tintes dsehschamo** un **noplehschamus peesihmeschanas papirus** par **1 rbl. 25 kap.,** ar weenu **dsehschamu grahmatu** klaht **1 rbl. 35 kap.,**
kà ari

ispuschkoschanas kassetes

ar **wissmalkakeem, balteem** un **krahsaineem wehstulu papireem** un **jaunakàm monogramam, krahsu, selta** un **sudraba druku,** par daschadàm zenàm, un luhdsu laikâ laipni apskatiet.

August Lyra,

rakstamu un sihmejamu leetu pahrdotawa — **leelumà** un **masumà** — **konto-grahmatu** un **kuwertu fabrika.** 2

Nupat kà muhsu apgahdeenâ isnahza:

Adolfa Allunana Sobgala Kalendars 1892. g.

ar bilschainu wahku. — Makfà **30** kap.

Kalendars satura pilnigu kalendariumu, pareistizigo un Schihdu kalendaru, sinas par tirgeem Kursemê, Widsemê un Leifchôs, wisu Baltijas dselszeku braukschanas laikus un zenas, wisadas wajadsigas tabulas, naudas angku aprehkinaschanas, sinas par pasti, telegrafu u. t. j. pr., u. t. j. pr., u. t. j. pr.

Bes tam „**Adolfa Allunana Sobgala Kalendarâ**" atrodas schahdi **humoristigi un satirisku raksti:** Prologs. — Wezu kauschu eewehrojumi 12 mehneschos (36 usihmejumos). — Kritiskas 12 deenas. Pehz profesora Falba pehtijumeem. — Kreetna „tautiska" laikraksta peenahkums katrâ mehnesî. — Pehrtikis kesâ, 12 dseedajumos un ar 12 bildem. — Zik dihwaini! — Tinte. — Ihstenais groks. — It pareisi! — Gudrs padoms. — Reserwisti. — Pahrpratums. — Logiski. — Gudris wihrs. — Swehtdeenas pehzpusdeenâ. — Dwihni. — Swejas laiks „labakàs familijàs." — Ihstenas sahles. — Sakams wahrds. — Skahbeklis. — Pahrwehrschanàs. — Jaunas modes tezeles. — Jauna leja. — Senak un tagad. — Labako familiju foarejâ. — Pa diweem. — Dibinats jautajums. — Saku medibàs! — Wezs weikals. — Teatra galerijâ. — Atsumta laime. — Sweiki jaunâ gadâ! — Swarigi notikumi wehsturê. — Augstas gudribas mahzibas. — Ihsa laime. (Ar 4 bildem.) — Jahnis Bimbams raksta sawam draugam Krischam. — Atschgarniski. — Ja, luhk, tahds stiks, tas iraid piksi! (Kupleja ar pilnigu klaweeru pawadischanu). — „Muhsu zeenits tauteetis". — Mana lihgawa. (Ar bildi.) — Pamahzibas jauneem rakstneekeem. — Parodija par G. F. Stendera „Brahli schodeen preezaj'tees". — Pateizigais tautas mihlulis. Notikums VI. nodalàs, kahdas pelites noklousits. — Sinamam. — Apmelotajeem. — Atklahtee nahkotnes noslehpumi. Safapnots nostahsts. (Ar 9 bildem.) — Luhgums jaunkundzem. — Man original-dseesmin. — Gimnasista skumjas pawasarî. — Wehstule is Sagare. — Wajaga buht ismanigam! (Ar bildi). — Teatra direkzijai. — Ko wehlos. — Waronis. — Kwodlibete. — Brenzis un Schwingulis. — Neispildits solijums. — Wezpuischa gudriba. (Ar bildi.) — Mani trihs draugi. — Preeschlikums „ekspreschu" kantoreem. — Is kahda weza buhmana usstihmejumeem. — Parodija par G. Zaunischa „Man kreetnis beedris bija". — Zentigs jauneklis. (Ar bildi.) — Baltijas Kalendars †. Lihdszeetigà wezà Brentscha loti nopeetns apzerejums. — Ari kandidats. (Ar bildi.)

Muhsu „**Adolfa Allunana Sobgala Kalendars 1892. gadam**" dabonams wisàs labakàs grahmatu pahrdotawàs **Rigà, Jelgawà, Leepajà, Bauskà, Jehkabstatê** un **zitur. Atkalpahrdewejeem** dodam 25% rabata, — pret eepreekscheju famatku 30%. Pasteletos eksemplarus issuhtam bes kaweschanas. Us **Eeksch-Kreewiju** un us **ahrsemem** issuhtam ari **pa weenam eksemplaram** un nemam **naudas weetà pastmarkas.** Mums nodomatas wehstules un naudas suhtijumi jaadresê us **Kr.-Wirzawu,** pahr **Jelgawu.**

J. un L. Neimann apgahdeenus Jelgawà.

!! **Sobgala Kalendara godalgas issolijums — 25 rubli par labako humoristigu dsejoli!!** Klahtakee nosazijumi lasami kalendarî.

Печатать разрѣшается. Рига, 29 ноября 1891 г. Рижскій Полицеймейстеръ Власовскій. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernst Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.